

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Karla Šimky a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobkyně: **J. Š.**, zastoupena JUDr. Petrem Folprechtem, advokátem, se sídlem Nádražní 344/23, Praha 5, proti žalovanému: **Generální finanční ředitelství**, se sídlem Lazarská 15/7, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 11. 2013, č. j. 10 Af 23/2013 - 97,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Rozsudkem ze dne 20. 11. 2013, č. j. 10 Af 23/2013 - 97, zamítl Krajský soud v Českých Budějovicích žalobu, kterou žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) brojila proti rozhodnutí žalovaného ze dne 24. 8. 2012, č. j. 27403/12-3121-010728, kterým bylo zamítnuto odvolání stěžovatelky a potvrzeno rozhodnutí Finančního ředitelství v Českých Budějovicích ze dne 26. 9. 2011, č. j. 4084/11-1100. Tímto rozhodnutím byl zamítnut návrh stěžovatelky na obnovu řízení ukončeného pravomocným rozhodnutím Finančního ředitelství v Českých Budějovicích ze dne 21. 5. 2009, č. j. 2717/09-1100, s odůvodněním, že důvody uváděné v návrhu na povolení obnovy řízení nesplňují podmínky stanovené v § 117 odst. 1 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád (dále jen „daňový řád“).

Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku dospěl k závěru, že v návrhu stěžovatelky na povolení obnovy řízení nebyly uvedeny žádné nové skutečnosti nebo důkazy, které nemohly být uplatněny již dříve v původním řízení a které by mohly mít podstatný vliv na výrok rozhodnutí. Stěžovatelka v návrhu toliko polemizovala se závěry správce daně a namítala, že z jeho strany došlo k účelné manipulaci s jejími tvrzeními a nebyly jí položeny otázky, které by vedly správce daně k závěru, že z její strany dochází o krácení daně. Stěžovatelka tedy uvedla skutečnosti, které měla možnost uplatnit již v původním řízení v rámci daňové

kontroly. V řízení před krajským soudem navrhla stěžovatelka i provedení výslechu pracovníků správce daně k průběhu daňové kontroly. Provedení důkazů krajský soud zamítl, neboť výslech uvedených osob mohl být stěžovatelkou uplatněn v rámci kontroly daně z příjmů fyzických osob za rok 2004 a 2005, přičemž na základě výslechu uvedených osob nemohly by vyjít najevo takové skutečnosti, které by mohly mít podstatný vliv na výrok původního rozhodnutí. Aby mohla být povolena obnova řízení, muselo by se jednat o skutečnosti, které daňový subjekt buď vůbec neznal nebo by je bez svého zavinění nemohl v řízení uplatnit (zásah vyšší moci, živelná událost, apod.). Ohledně námitek směřujících k důvodnosti návrhu na uplatnění dozorčího prostředku krajský soud uvedl, že v předmětném řízení bylo rozhodováno pouze o návrhu žalobkyně na povolení obnovy řízení.

Proti rozsudku krajského soudu podala stěžovatelka v zákonné lhůtě kasační stížnost, v níž výslovně uplatnila důvody podle ust. § 103 odst. 1 písm. a), b), c) a d) s. ř. s. Namítá, že krajský soud se zákonným způsobem nevypořádal s návrhy žalobkyně na provedení výslechu svědků v jejím podání ze dne 13. 11. 2013. Krajský soud podle jejího názoru nemohl vědět, že výslech navržených svědků nepřinese nic nového, když stěžovatelka svůj návrh pečlivě a řádně odůvodnila a měla na svědky připravenou řadu otázek. Tyto přitom nelze sdělovat předem, neboť tím by byl zmařen cíl jednání a dotčené osoby by se mohly domluvit. Stěžovatelka uvádí, že má k dispozici příslušné indicie právě pro výslech svědků před soudem s tím, že původní správní řízení bylo ovlivněno třetí stranou. Závěr krajského soudu, že veškeré skutečnosti a důkazy, které byly navrženy, mohla stěžovatelka uplatnit již v původním řízení, je neudržitelný, neboť pouze soud má statut nezávislosti a nestrannosti. Tento závěr je také předčasný, nezákonný v rozporu se zásadou řádného řízení dle čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o lidských právech, čl. 90, čl. 95 a čl. 96 odst. 1 Ústavy České republiky a čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod. Postupem krajského soudu je stěžovatelka diskriminována z důvodu sociálního původu, politického smýšlení, majetku a rodu v rozporu s čl. 21 a čl. 47 Listiny základních práv EU.

Stěžovatelka navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

Žalovaný se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnil s právním hodnocením krajského soudu a navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnila stěžovatelka v podané kasační stížnosti, a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 4, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Otázku, zda je správní soud povinen při přezkoumávání správních rozhodnutí provádět navržené důkazy, zodpověděl Nejvyšší správní soud již ve své dřívější judikatuře. Bylo tomu tak např. v rozsudku ze dne 26. 11. 2008, č. j. 8 As 47/2005 - 104, v němž dospěl k závěru, že: „(m)ožnost soudu doplnit dokazování (§ 77 odst. 2 s. ř. s.) nelze bez dalšího zaměnit za povinnost“. Obdobný názor pak vyslovil i v rozsudku ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 61/2008 - 98, když uzavřel, že „(k)rajský soud nemá povinnost provést libovolný důkaz, který mu účastníci navrhnou. Pokud by účastník navrhoval důkaz, jež nemá s danou věcí zjevně žádnou souvislost, případně pokud by nebyl schopný ani k výzvě soudu uvést, co konkrétně má jím navrhovaný důkaz ve vztahu k danému případu dokázat, pak by soud nemusel takový důkaz provádět. Měl by ale povinnost řádně zdůvodnit, proč nepovažuje za nutné důkaz provést.“ Těmto rozhodnutím je pak společné, že vycházejí z právního názoru Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 28. 4. 2005, č. j. 5 Afs 147/2004 - 89, publ. pod č. 618/2005 Sb. NSS: „I. Soud rozhodne, které z navržených důkazů provede a které nikoli (§ 52 odst. 1 s. ř. s.);

to jej však nezabavuje povinnosti takový postup odůvodnit. II. Ustanovení § 77 s. ř. s. zakládá nejenom pravomoc soudu dokazováním upřesnit, jaký byl skutkový stav, ze kterého správní orgán ve svém rozhodnutí vycházel, ale také pravomoc dalšími důkazy provedenými a hodnocenými nad tento rámec zjistit nový skutkový stav jako podklad pro rozhodování soudu v rámci plné jurisdikce. Přitom soud zvažuje rozsah doplňování dokazování tak, aby nenabrazoval činnost správního orgánu. III. Podle § 31 odst. 9 zákona ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, leží v daňovém řízení důkazní břemeno na daňovém subjektu; jestliže ten nesplnil svou zákonnou povinnost již v řízení před správním orgánem, nemůže taková skutečnost být k tíži správního orgánu“. Nelze tak souhlasit se stěžovatelkou, že si krajský soud nemohl udělat úsudek, zda výslech navržených svědků přinese něco nového. Tento úsudek je naopak nezbytný k posouzení nutnosti provedení navrhovaného důkazu a soud k němu může dospět práv na základě tvrzení účastníka řízení, k čemu má provedení důkazu směřovat. Opačný závěr by vedl k popření nejen zásady hospodárnosti soudního řízení, ale i účelu správního soudnictví, které poskytuje ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob. Procesní postup řízení před správními soudy musí tomuto účelu odpovídat, nikoliv umožňovat jeho popření.

V posuzované věci stěžovatelka konkrétně v replice k vyjádření žalovaného navrhla „*k řešení a prokázání rozhodné skutečnosti*“ výslech pracovníků Finančního úřadu ve Vimperku, Ing. R. Ch., O. H., Ing. B. F. a pracovnice Finančního ředitelství v Českých Budějovicích Ing. J. R. a pracovníků Generálního finančního ředitelství Mgr. Ing. R. B. a Ing. L. V průběhu jednání před soudem stěžovatelka upřesnila, že výše uvedené osoby by měly být vyslechnuty k tomu, jak probíhala daňová kontrola, proč nebyly kladeny určité otázky a jak byly důkazy hodnoceny, zda po těchto osobách někdo požadoval či jim dával příkazy, jakým způsobem má být rozhodnuto, zda a jakým způsobem byly pracovnice finanční správy úkolovány a dále se měli svědci vyjadřovat k tomu, jak jsou hodnoceni pracovníků finanční správy se zřetelem k tomu, jak zjišťují daňové nedoměrky. Byť se jednalo o značně obecné vymezení, kdy stěžovatelka neuvedla, co konkrétně mají navržené důkazy prokázat, ale spíše k čemu mají směřovat, pak nelze dospět k závěru, že stěžovatelka nedostala své povinnosti, aby vymezila účel navrhovaných důkazů na půdorysu daného případu. Přinejmenším se jednalo o takové vymezení, které umožnilo krajskému soudu posoudit relevanci navrhovaných důkazů, budou-li provedeny, ve vztahu k podmínkám povolení obnovy řízení upraveným v ust. § 117 odst. 1 daňového řádu.

Podle ust. § 117 odst. 1 daňového řádu se řízení ukončené pravomocným rozhodnutím správce daně obnoví na návrh příjemce rozhodnutí, nebo z moci úřední, jestliže a) vyšly najevo nové skutečnosti nebo důkazy, které nemohly být bez zavinění příjemce rozhodnutí nebo správce daně uplatněny v řízení již dříve a mohly mít podstatný vliv na výrok rozhodnutí, b) rozhodnutí bylo učiněno na základě padělaného nebo pozměněného dokladu anebo dokladu obsahujícího nepravdivé údaje, křivé výpovědi svědka nebo nepravdivého znaleckého posudku, c) rozhodnutí bylo dosaženo trestným činem, nebo d) rozhodnutí záviselo na posouzení předběžné otázky a příslušný orgán veřejné moci o ní dodatečně rozhodl jinak způsobem, který má vliv na toto rozhodnutí a jemu předcházející řízení.

Podmínkou pro zahájení obnovy řízení je tak jednak existence pravomocného rozhodnutí vydaného v původním řízení, a jednak další okolnosti významné pro správné zjištění skutkového stavu, které vyšly najevo až dodatečně po vydání rozhodnutí. Obnova řízení neslouží k nápravě vad řízení či nápravě nezákonností daňového rozhodnutí, ale umožňuje, aby proběhlo řízení nové, v němž budou zohledněny dodatečně vyjevené skutečnosti, důkazy a jiné okolnosti zpochybňující provedené dokazování a posouzení předběžných otázek, s jejichž pomocí bude stanoven nový skutkový základ rozhodnutí. Současná právní úprava obnovy řízení je v podstatě totožná (jde-li o důvody posuzované v této věci) s právní úpravou obnovy řízení, jak byla koncipována v zákoně č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“). Pro posouzení naplnění podmínek pro povolení

obnovy řízení podle daňového řádu jsou proto v zásadě použitelné právní názory správních soudů vztahujících se k témuž, jež byly již vysloveny v případech, na něž dopadal zákon o správě daní a poplatků (§ 54 a násl.). V tomto směru zdejší soud v rozsudku ze dne 28. 5. 2008, č. j. 1 Afs 59/2008 - 58, dospěl k závěru, že „(p)ři rozhodování o obnově řízení zkoumá správce daně jento, zda je tu dán některý z důvodů obnovy podle § 54 odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků; průběhem ani výsledkem vyměřovacího řízení se nad rámec těchto důvodů již nezabývá. Námitkou poukazující na vady vyměřovacího řízení proto nelze účinně zpochybnit zákonnost rozhodnutí ve věci obnovy řízení“. Otázka naplnění podmínek pro povolení obnovy daňového řízení nezůstala ani stranou pozornosti nižších správních soudů. Např. Městský soud v Praze v rozsudku ze dne 27. 6. 2007, č. j. 9 Ca 285/2005 - 34, vyslovil následující právní názor: „I. Pokud nemá správce daně žádné nové skutečnosti nebo důkazy, které by zpochybňovaly v předchozím daňovém řízení žalobcem předložené důkazní prostředky, jež správci daně postačovaly k prokázání oprávněnosti uplatněných daňových odpočtů, není dán důvod pro nařízení obnovy řízení dle § 54 odst. 1 písm. a) zákona č. 337/1992 Sb. II. Novou skutečností, představující důvod pro povolení obnovy řízení ve smyslu § 54 odst. 1 písm. a) zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, může být pouze skutečnost existující již v době původního rozhodování správce daně o daňové povinnosti žalobce, která v souhrnu s dalšími skutečnostmi vytváří skutkový stav, jenž zde byl v době vydání rozhodnutí, k němuž se mimořádný opravný prostředek upíná (viz § 56a odst. 1 daňového řádu), a která nově, to jest až po právní moci tohoto rozhodnutí, vyšla najevo, když předtím nebyla známa ani žalobci, ani správci daně, a nemohla být proto správcem daně při rozhodování vzata v úvahu“.

Z výše uvedených východisek je možno vyjít i v nyní posuzované věci. Námitky, které vznesla stěžovatelka v žalobě i v jejím doplnění, se týkají řízení, ve kterém jí byla dodatečně vyměřena daň z příjmů fyzických osob, respektive důvodů rozhodnutí vydaného v tomto řízení. Společným rysem argumentace stěžovatelky je snaha dosáhnout opětovného hodnocení hledisek rozhodných pro doměření daně z příjmů. V tomto směru lze odkázat na závěry, ke kterým dospěl zdejší soud v rozsudku ze dne 31. 5. 2004, č. j. 5 A 24/2002 - 34, že „napadá-li žalobce rozhodnutí vydané v prvním stadiu řízení o obnově, může účinně namítat pouze to, že existují podmínky její přípustnosti, nikoliv však okolnosti týkající se skutkového stavu věci, které lze uplatnit až ve druhém stadiu řízení o obnově, v němž by se znovu rozhodovalo ve věci“. Stěžovatelka neuvedla žádné důvody, které by bylo možno podřadit pod podmínky povolení obnovy řízení, a zároveň by se nejednalo o důkazy, které nemohly být bez zavinění příjemce rozhodnutí nebo správce daně uplatněny v řízení již dříve. To se týká i navrhovaného výslechu pracovníků správce daně, který stěžovatelka uplatnila poprvé v doplnění žaloby. Neuplatnila-li stěžovatelka vlastním zaviněním rozhodné skutečnosti nebo důkazy do právní moci rozhodnutí správce daně, nemůže tyto skutečnosti a důkazy uplatnit následně a domáhat se obnovy řízení. Pokud by Nejvyšší správní soud přisvědčil postupu navrženému stěžovatelkou, popřel by tím její odpovědnost za řádné a včasné splnění její důkazní povinnosti. Rovněž by tím podstatně oslabil požadavek na presumpci správnosti a nezměnitelnosti rozhodnutí, která již nabyla právní moci (k tomu viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 12. 2013, č. j. 8 Afs 24/2013 - 33). Stěžovatelka ani v kasační stížnosti nijak konkrétně nerozporuje závěr krajského soudu, že se jedná o důkaz, který mohla uplatnit v řízení již dříve; jen obecně namítá jeho neudržitelnost, aniž by bylo jasné, v čem má tato neudržitelnost spočívat. Není přitom úkolem Nejvyššího správního soudu domýšlet si, k čemu přesně se námitky stěžovatelů vztahují. Namítají-li stěžovatelé porušení práv v obecné rovině, může soud námitky projednat v téže míře obecnosti. V momentě, kdy by soud nad rámec argumentace stěžovatelů vyhledával skutečnosti svědčící v jeho prospěch, ztratil by svou funkci nestranného rozhodce sporu (srov. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu zedne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 - 78, publ. pod. č. 2162/2011 Sb. NSS, bod 32). Pouze v obecné rovině proto zdejší soud uvádí, v postupu krajského soudu neshledal porušení zásady řádného řízení dle čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o lidských právech, čl. 90, čl. 95 a čl. 96 odst. 1 Ústavy České republiky a čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod. Postup krajského

soudu nelze shledat ani za diskriminační ke stěžovatelce z důvodu sociálního původu, politického smýšlení, majetku a rodu v rozporu s čl. 21 a čl. 47 Listiny základních práv EU.

S poukazem na shora uvedené závěry neshledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou, a proto ji postupem dle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl.

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud na základě § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v tomto řízení žádné náklady nevznikly, a proto mu soud náhradu nákladů řízení nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. dubna 2014

JUDr. Karel Šimka
předseda senátu